

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

زمان چاپ: ۱۴۰۲/۰۶/۲۰

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

کاربرد تکالیف خانه به عنوان یک ابزار توسعه تحصیلی در دانش‌آموزان ابتدایی

زهرا غلامی^۱، کبری کیان مهر^۲

۱- کارشناسی روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام

۲- کارشناسی علوم تربیتی دانشگاه پیام نور ایلام

gholami_zahra@gmail.com

چکیده

تعلیم و تربیت از جوامع انسانی برای انتقال دانش، ارزش‌ها، و مهارت‌ها به نسل‌های آینده بسیار حیاتی است. دانش‌آموزان به عنوان آینده‌ی هر جامعه، نیازمند محیطی مناسب برای رشد و توسعه‌ی شخصی و تحصیلی خود هستند. از این رو، ابزارها و روش‌های مختلفی برای تقویت فرآیند یادگیری و توسعه مهارت‌های دانش‌آموزان مورد استفاده قرار می‌گیرد. یکی از این ابزارها، تکالیف خانه (وظایف خانه) می‌باشد. تکالیف خانه به عنوان یکی از اجزای مهم فرآیند آموزشی، نقش بسیار مهمی در توسعه تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی دارد. در این مقاله، به بررسی کاربرد تکالیف خانه به عنوان یک ابزار توسعه تحصیلی در دانش‌آموزان ابتدایی خواهیم پرداخت. اهمیت استفاده از تکالیف خانه به منظور توسعه تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی از چند جنبه قابل بررسی است. این تکالیف به دانش‌آموزان فرصت می‌دهند تا خودآموزی کنند و مهارت‌های مطالعه و تحلیل را تقویت کنند. همچنین، باعث تقویت انضباط تحصیلی و مسئولیت‌پذیری در دانش‌آموزان می‌شوند. با توجه به سیاق فعلی آموزش و پرورش که به دنبال افزایش عملکرد و بهره‌وری تحصیلی دانش‌آموزان است، استفاده از تکالیف خانه به عنوان یک ابزار موثر برای این اهداف امری ضرور به نظر می‌رسد. در این مقاله، به بررسی کاربرد تکالیف خانه به عنوان ابزار توسعه تحصیلی در دانش‌آموزان ابتدایی پرداخته شده است. اهمیت و ضرورت استفاده از تکالیف خانه در تقویت مهارت‌های تحصیلی دانش‌آموزان بررسی شده و اثرات مثبت آن بر عملکرد تحصیلی و انضباط دانش‌آموزان مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. همچنین، راهکارها و توصیه‌هایی برای بهره‌برداری بهینه از تکالیف خانه در آموزش دانش‌آموزان ابتدایی ارائه شده است. این مقاله به معلمان، والدین، و دانش‌آموزان ابتدایی کمک می‌کند تا از اهمیت و روش‌های بهتری برای استفاده از تکالیف خانه در فرآیند آموزشی آگاه شوند.

واژه های کلیدی: تکالیف خانه، آموزگار، دانش‌آموز، دوره ابتدایی، توسعه تحصیلی.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مقدمه

در دنیای پرسرعت امروزی، آموزش و پرورش به عنوان پایه‌ای اساسی از زیرساخت جامعه‌ها، همچنان چالش‌های فراوانی را به همراه دارد. دانش‌آموزان به عنوان مخاطبان اصلی این فرآیند، نیازمند روش‌های موثری برای ترغیب و توانمندسازی آنها در مسیر تحصیلی‌شان هستند (فتوحی بافقی و همکاران، ۱۴۰۲). یکی از این روش‌ها که به طور مداوم مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد، استفاده از تکالیف خانه در محیط آموزشی است. در مطالعه‌های پیشین، اثربخشی تکالیف خانه در تسهیل فرایند یادگیری دانش‌آموزان ابتدایی تأیید شده است. برخی از نتایج حاصل از این تحقیقات نشان می‌دهند که استفاده از تکالیف خانه بهبود قابل توجهی در مهارت‌های خواندن، نوشتن، عملیات ریاضی و نگارش دانش‌آموزان ایجاد می‌کند (Xu & Corno, 2022). یکی از دلایل اصلی اثربخشی تکالیف خانه، تقویت تمرکز و تمرین مفاهیم درسی است. زمانی که دانش‌آموزان موضوعات درسی را در خانه مرور می‌کنند و تمرین می‌کنند، میزان تمرکز و تمام‌وقتی که به یادگیری اختصاص می‌دهند، افزایش می‌یابد. علاوه بر این، تکالیف خانه می‌تواند بهبود مهارت‌های تعاملی و تفکر انتقادی دانش‌آموزان را نیز تسهیل کند. با حل تمرین‌ها و مسائل مطرح شده در تکالیف خانه، دانش‌آموزان قادر خواهند بود تا تفکر خود را تقویت کرده و به راحتی با مسائل پیچیده‌تر مواجه شوند.

با توجه به اثربخشی تکالیف خانه در تسهیل فرایند یادگیری دانش‌آموزان ابتدایی، پیشنهاد می‌شود که معلمان و والدین این روش را به عنوان یک ابزار موثر در آموزش و پرورش استفاده کنند. همچنین، طراحی و اجرای فعالیت‌های تکالیف خانه با توجه به نیازها و سطح دانش‌آموزان می‌تواند اثربخشی آن را افزایش دهد. در نهایت، توصیه می‌شود که تحقیقات بیشتر در این حوزه صورت گیرد تا ارتقاء مستمر و بهبود روش‌های تکالیف خانه در تسهیل فرایند یادگیری دانش‌آموزان ابتدایی ممکن شود. تکلیف به وظایفی گفته می‌شود که معلمان به دانش‌آموزان می‌دهند تا خارج از درس‌های معمولی انجام دهند. فعالیت‌های تکالیف به طور قابل توجهی بین دانش‌آموزان باسنین مختلف متفاوت است، از جمله فعالیت‌های خواندن در خانه، پروژه‌ها یا مقاله‌های طولانی‌تر و کارهای هدایت‌شده و متمرکزتر مانند بازیابی برای تست‌ها (Xu, 2023).

تکلیف: کلمه‌ای است که نه تنها در کودکان، بلکه در والدین نیزگاهی باعث ناامیدی می‌شود. و حداقل برای بچه‌های دبستانی، ممکن است تعیین تکلیف مدرسه بیش از ارزش آن مشکل داشته باشد دلیل این امر هم شاید معلمانی باشند که بدون آگاهی و برنامه ریزی تکالیف طولانی به دانش‌آموزان محول می‌کنند. (سعدی، نگار، ۱۳۹۹).

شواهدی وجود دارد که تکالیف درسی می‌تواند در دبستان مفید باشد و می‌توان از آن برای ادغام مطالب آموخته شده در کلاس یا آمادگی برای ارزشیابی‌ها استفاده کرد. تکلیف شب اگر به طور صحیح و مکمل فعالیت‌های مدرسه باشد می‌تواند برای کودکان مفید باشد. تکالیفی که توسط بچه‌های دبستانی انجام می‌شود می‌تواند شامل خواندن، تمرین املا یا بازیابی برای مطالب باشد. کاربردهای تکالیف در مدرسه ابتدایی شامل تقویت مهارت‌هایی است که دانش‌آموزان در مدرسه می‌آموزند، کمک به آنها برای آماده شدن برای آزمون‌ها و آماده سازی آنها برای درس‌های آینده مدرسه. تکالیف همچنین می‌تواند به عنوان یک نقطه ارتباط بین خانه و مدرسه عمل کند و به والدین کمک کند تا احساس کنند بخشی از مدرسه فرزندشان هستند (Galloway et al., 2013).

تحقیقات آکادمیک زیادی در مورد تأثیر تکالیف برای کودکان در مدرسه ابتدایی انجام نشده است. مطالعات موجود - تحقیقاتی که یافته‌های تعدادی از مطالعات را ترکیب و تجزیه و تحلیل می‌کند - نشان می‌دهد که تکالیف درسی برای برون‌داد آموزشی

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

کودکان دبستانی فواید مثبت کمی دارد یا اصلاً فایده ندارد. دلیل اصلی این امر ناتوانی کودکان در تکمیل این تکالیف بدون حمایت معلمان و مدرسه است (Xu, 2023). برخی تحقیقات نشان داده است که دانش‌آموزان ابتدایی فاقد مهارت‌های مطالعه مستقل برای انجام تکالیف هستند و نمی‌توانند روی کار متمرکز بمانند علاوه بر این، اگر والدین انتظارات غیر واقعی داشته باشند، فشار وارد کنند یا از روش‌هایی استفاده کنند که برخلاف آنچه در مدرسه استفاده می‌شود، تکالیف درسی واقعاً تأثیر منفی خواهند داشت. تکالیف خانه همچنین ممکن است نابرابری بین دانش‌آموزان را افزایش دهد. افرادی که از زمینه های اقتصادی برخوردار هستند، ممکن است از حمایت بیشتر والدین برای تکالیف، از جمله کمک تحصیلی بیشتر، انتظارات بالاتر و منابع بهتر برخوردار باشند (Xu & Corno, 2022).

با این حال، این امکان وجود دارد که تعیین تکالیف برای کودکان دبستانی دارای مزایایی باشد که به راحتی قابل اندازه‌گیری نیست، مانند ایجاد مسئولیت پذیری و مهارت های مستقل حل مسئله. همچنین می‌تواند به کودکان کمک کند عادت‌هایی را ایجاد کنند که در زندگی بعدی مدرسه مفید خواهد بود. یک وظیفه رایج برای تکالیف در مدارس ابتدایی این است که کودکان با والدین خود بخوانند. شواهدی وجود دارد که نشان می‌دهد این تأثیر مثبت و همچنین ایجاد لذت دارد، اما کیفیت تعامل ممکن است مهمتر از کمیت باشد.

اگر هدف از تکالیف توسعه رابطه بین خانه و مدرسه و دادن سهم بیشتر والدین در تحصیل فرزندانشان باشد، ممکن است این امر مثبتی باشد. با این حال، اگر این هدف است، نباید به عنوان وسیله‌ای برای بهبود نمرات آزمون یا معیارهای عملکرد مدرسه استفاده شود. برای کوچک‌ترین بچه‌ها، هر چیزی که زمان را از بازی رشدی دور کند، چیز بدی است.

در این مقاله، ما به بررسی چگونگی تبدیل تکالیف خانه به یک ابزار قدرتمند در فرآیند توسعه تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی می‌پردازیم. اهمیت این موضوع را در جهت تقویت توانایی‌های تحصیلی و رشد شخصی دانش‌آموزان مورد بررسی قرار داده و مزایایی که تکالیف خانه به عنوان ابزار آموزشی در اختیار دانش‌آموزان قرار می‌دهد، مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهیم. علاوه بر این، مساله مهمی که در این مقاله مورد بررسی قرار می‌گیرد، تأثیر تکالیف خانه بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی است. چگونگی ایجاد انگیزه در دانش‌آموزان برای انجام تکالیف خانه و بهره‌گیری بهینه از این ابزار آموزشی، یکی از مسائل مهمی است که در این مقاله به آن پرداخته می‌شود. با مطالعه این مقاله، امیدواریم که علاوه بر درک عمیق‌تر از اهمیت تکالیف خانه به عنوان یک ابزار توسعه تحصیلی، معلمان و والدین نیز بتوانند راهکارهایی موثرتر برای ترغیب و پشتیبانی از دانش‌آموزان ابتدایی را در این مسیر پیش گیرند.

اهمیت و ضرورت موضوع پژوهش

به دلیل اینکه پیشرفت هر جامعه و سرزمینی مشروط به آموزش و پرورش است و عوامل زیادی بر این مهم تأثیر گذارند در این میان تکالیف شب یکی از عوامل موثر بر آموزش و پرورش است که دغدغه‌ی بسیاری از دانش‌آموزان و والدین است به همین سبب ما تصمیم گرفتیم که بر سر این موضوع پژوهش و مطالعه انجام دهیم. موضوع پژوهش درباره کاربرد تکالیف خانه در توسعه تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی از اهمیت بسیاری برخوردار است که به طور خلاصه می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۱. تقویت مهارت‌های تحصیلی: تکالیف خانه به عنوان یک فرصت ارزشمند برای تمرین و تقویت مهارت‌های مطالعه، نوشتاری، و حل مسائل علمی در دانش‌آموزان ابتدایی مطرح می‌شود. این مهارت‌ها اساسی برای پیشرفت تحصیلی آنها و اعتماد به نفس در مواجهه با تمرین‌های تحصیلی بلندمدت هستند.
 ۲. تقویت انضباط تحصیلی: انجام منظم تکالیف خانه نیازمند انضباط و مسئولیت‌پذیری است. این فرآیند به دانش‌آموزان ابتدایی کمک می‌کند تا اهمیت مطالعه و تعهد به آموزش را درک کنند و انضباط تحصیلی را تقویت کنند.
 ۳. تعامل معلمان و والدین: تکالیف خانه فرصتی مناسب برای تعامل معلمان و والدین با دانش‌آموزان است. این تعامل‌ها می‌تواند اطلاعات ارزشمندی را در مورد پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان ارائه دهد و به معلمان و والدین کمک کند تا راهکارهای بهتری برای پشتیبانی از تحصيلات فرزندان خود پیدا کنند.
 ۴. پیشگیری از افت تحصیلی: تحقیقات نشان داده‌اند که تکالیف خانه به عنوان یک ابزار توسعه تحصیلی می‌توانند در پیشگیری از افت تحصیلی و افزایش موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان نقش مؤثری ایفا کنند.
 ۵. تسهیل فرآیند یادگیری: تکالیف خانه می‌توانند به عنوان یک ابزار تکمیلی در فرآیند یادگیری عمیق دانش‌آموزان مورد استفاده قرار گیرند. با ارتقاء این ابزار به درستی، می‌توان فرصتی برای تمرین و تعمیق مفاهیم آموزشی ایجاد کرد.
 ۶. پیگیری توسعه تحصیلی: اهمیت تکالیف خانه به عنوان یک معیار برای پیگیری و ارزیابی توسعه تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی نیز بسیار مهم است. این تکالیف به معلمان و والدین امکان می‌دهند تا نظارت دقیق‌تری بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان داشته باشند و در صورت نیاز اقدامات تصحیحی انجام دهند.
 ۷. ترتیب و تنظیم زمانی: تکالیف خانه دانش‌آموزان را به ترتیب و تنظیم زمانی واجب‌ها آموزش می‌دهند. این مهارت‌های مدیریت زمانی در طول زندگی تحصیلی و حتی در زندگی روزمره افراد مفید هستند.
 ۸. تنوع در روش‌های آموزشی: تکالیف خانه می‌توانند به معلمان امکان تنوع در روش‌های آموزشی را بدهند و به دانش‌آموزان فرصتی برای یادگیری به شیوه‌های مختلف را ارائه کنند. این تنوع می‌تواند برای دانش‌آموزان موجب جذابیت و تمرکز بیشتر در مطالعه شود.
- به طور خلاصه، تکالیف خانه به عنوان یکی از ابزارهای مهم و مؤثر در آموزش دانش‌آموزان ابتدایی نه تنها در توسعه تحصیلی آنها نقش بزرگی ایفا می‌کنند بلکه به تقویت انضباط تحصیلی، ایجاد انگیزه برای یادگیری، و بهبود فرآیند آموزشی در مدارس کمک می‌کنند. از این رو، تحقیقات و بررسی‌های مستمر در این زمینه از اهمیت بالایی برخوردارند و می‌توانند به بهبود کیفیت آموزش و یادگیری در مقطع ابتدایی کمک شایانی نمایند.

شرایط تکلیف

۱. برخی از دانش‌آموزان ممکن است فضای آرامی برای یادگیری در خانه نداشته باشند - برای مدارس مهم است که در نظر بگیرند چگونه می‌توان از یادگیری در خانه حمایت کرد.
۲. تکالیفی که با کار کلاسی مرتبط هستند، مؤثرتر هستند. به ویژه، مطالعاتی که شامل بازخورد در مورد تکالیف درسی بودند، تأثیر بیشتری بر یادگیری داشتند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۳. مهم است که هدف از انجام تکالیف برای دانش آموزان روشن شود (مثلاً افزایش یک حوزه خاص از دانش، یا ایجاد تسلط در یک زمینه خاص). (Roderique et al., 1994).

به نظر می رسد کیفیت مجموعه وظایف مهمتر از کمیت کار مورد نیاز دانش آموز است. شواهدی وجود دارد که نشان می دهد با افزایش مدت زمانی که دانش آموزان برای آن صرف می کنند، تأثیر تکالیف کاهش می یابد. مطالعات بررسی شده با بالاترین تأثیر، تکالیف خانه را دو بار در هفته در یک موضوع خاص موثر می دانند.

نحوه ارتباط تکالیف با یادگیری در طول زمان عادی مدرسه مهم است. برای به حداکثر رساندن تأثیر تکالیف مهم است که به دانش آموزان بازخورد با کیفیت بالا در مورد کارشان ارائه شود.

دانش آموزان با زمینه های محروم معمولاً مزایای بیشتری از تکالیف دریافت می کنند. با این حال، دانش آموزان از پیشینه های محروم کمتر احتمال دارد که فضای کاری آرام داشته باشند، کمتر به دستگاهی مناسب برای یادگیری یا اتصال اینترنتی پایدار دسترسی داشته باشند و ممکن است حمایت کمتری از والدین برای تکمیل تکالیف و توسعه مؤثر دریافت کنند. عادات یادگیری این مشکلات ممکن است شکاف در پیشرفت دانش آموزان محروم را افزایش دهد.

باشگاه های تکالیف می توانند با ارائه منابع و پشتیبانی مورد نیاز برای انجام تکالیف یا تجدید نظر به دانش آموزان، به غلبه بر این موانع کمک کنند. شواهد گسترده تر نشان می دهد که تکالیف درسی نباید به عنوان تنبیه یا مجازات برای عملکرد ضعیف مورد استفاده قرار گیرند.

در کنار زمان و هزینه، رهبران مدرسه باید چگونگی به حداکثر رساندن اثربخشی تکالیف را از طریق توسعه حرفه ای معلمان برای ترویج استفاده از وظایف طراحی شده برای تکمیل یادگیری در کلاس و بازخورد با کیفیت بالا برای بهبود یادگیری دانش آموز در نظر بگیرند. مدارس باید تأثیر رویکردهای مختلف به تکالیف - مانند فراوانی، هدف و تنوع تکالیف - بر مشارکت و پیشرفت دانش آموز را زیر نظر داشته باشند (Cooper & Valentine, 2001).

همچنین انگیزه را به عنوان یک عامل کمک کننده در درگیر کردن دانش آموزان در فعالیت های تکالیف مورد بحث قرار دهند. خودپنداره دانش آموز و باورهای پیرامون شایستگی نیز می تواند بر تلاش دانش آموز در رابطه با تکالیف تأثیر بگذارد. آنها تأکید می کنند که فعالیت های تکالیف باید با سطوح فردی مشارکت و درک مطابقت داشته باشد.

تکالیف خانه را باید به عنوان یکی از چندین تکالیف در نظر گرفت، روش هایی که معلمان می توانند از آن استفاده کنند تا به کودکان نشان دهند که یادگیری در همه جا انجام می شود. با این حال، تکالیف دانش آموزان دبستانی می تواند تأثیرات قابل توجهی بر پیشرفت داشته باشد.

اما نتیجه مثبت آن مشروط به :

(الف) آماده سازی و برنامه ریزی؛

(ب) تکالیف متناسب با مهارت، توجه، و سطوح انگیزه دانش آموزان باشد و

(ج) مشارکت مناسب والدین.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مزایا و معایب احتمالی تکالیف طولانی

از جمله مزایای پیشنهادی تکالیف خانه:

- الف) بارزترین آن این است که باعث افزایش ماندگاری مطالب در ذهن دانش آموزان می شود.
- ب) ارتقای استقلال و مسئولیت پذیری دانش آموزان.
- ج) تقویت یادگیری و برونداد آموزشی دانش آموزان. (Cooper, 1989)

اثرات منفی احتمالی تکالیف

نکته منفی تکلیف تکالیف خانه این است که دانش آموز در این دوره به تنهایی در حال یادگیری است. این بدان معنی است که اگر دانش آموز به اندازه کافی مطالب را در کلاس یاد نگرفته باشد، کسی را ندارد که در زمان تکالیف به او کمک کند. این می تواند منجر به ناامیدی و ناامیدی زیادی برای دانش آموزانی شود که به یک تکه کاغذ خیره می شوند و احساس گمراهی و سردرگمی می کنند.

اول، اگر دانش آموزان ملزم به صرف زمان بیش از حد برای مطالب درسی باشند، آنها در نهایت از آن خسته می شود.

دوم، تکالیف زمانی را که دانش آموزان می توانند صرف اوقات فراغت و فعالیت های اجتماعی کنید محدود می کند.

سوم، دخالت والدین، هر چند با نیت خوب، اغلب به دخالت والدین تبدیل می شود و این کار باعث گیج شدن دانش آموزان می شود.

چهارم: تکالیف می تواند منجر به رفتارهای نامطلوب مانند تقلب، یا از طریق کپی کردن تکالیف شود.

پنجم: تکالیف نابرابری های اجتماعی موجود را تشدید می کند. دانش آموزانی که از خانه های با اقتصاد اجتماعی پایین هستند به احتمال زیاد در انجام تکالیف درسی نسبت به همسالان مرفه تر خود مشکل بیشتری دارند.

دانش آموزان فقیرتر نیز تمایل بیشتری به کار بعد از مدرسه دارند ولی ممکن است فضایی آرام و روشن نداشته باشند. تکالیف باید به کودکان خردسال کمک کند تا عادات مطالعه خوب و مثبت را ترویج کنند و نگرش مثبت نسبت به مدرسه تحصیل در آنها ایجاد کند. بنابراین، تکالیف دانش آموزان ابتدایی باید مختصر باشد و شامل موادی باشد که معمولاً در خانه یافت می شود و نباید زیاد طولانی و وقت گیر باشد. (حیدری، محمد، حیدری اسرا، ۱۴۰۱)

معلم هرگز نباید از تکالیف به عنوان تنبیه استفاده کنند. استفاده از آن در این راه به دانش آموزان اطلاع می دهد که تکالیف مدرسه کسل کننده و منفر است. صرف نظر از سن دانش آموزان، نقش رسمی والدین در تکالیف باید حداقلی باشد. والدین از نظر علاقه، دانش، مهارت های آموزشی و زمان در دسترس متفاوت هستند. واضح است که پدر و مادر

کودکان خردسال باید بیشتر درگیر شوند. به ویژه، آنها به فرصت هایی نیاز دارند بیایان کنند که چقدر برای پیشرفت مدرسه ارزش قائل هستند. (Wilson & Rhodes, 2010).

والدین می توانند با تمرین مهارت های خواندن، املا و ریاضی علاقه خود را به فرزندان خود ابراز کنند قراردادهایی با فرزندان خود در مورد زمان مطالعه ببندند و همچنین ارائه پاداش برای تکمیل تکالیف، از سوی والدین تاثیر مثبت و قابل توجهی دارد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

توصیه می شود که معلمان تکالیف کمی را در کلاس ها فردی کنند. تکالیف فردی مستلزم زمان قابل توجه معلم است و فواید کمی دارد. اینکه دانش آموزان به دلیل ترس از عواقب منفی تکالیف خود را انجام دهند، وضعیت را تغییر می دهد. ایده آل برای ایجاد انگیزه درونی ("من باید از این کار لذت ببرم؛ من این کار را انجام می دهم و معلم بالای من نمی ایستد") به یکی از این موارد اشاره می کند که معلم معتقد است دانش آموزان به آن نیاز دارند و پاداش یا تنبیه به منظور تکمیل تکالیف باید جمع آوری شود. معلم باید کامل بودن تکالیف را بررسی کند و بازخورد آموزشی متناوب بدهد این رویه نشان می دهد که معلم تکالیف را جدی می گیرد و هدفمند است. (سهیلی، مهلا، ۱۳۹۶)

هدف اصلی باید شناسایی مشکلات یادگیری تک تک دانش آموزان باشد. تکالیف برای دانش آموزان با اختلالات یادگیری اخیرا توجه زیادی به استفاده از تکالیف در مورد افراد ناتوان یادگیری شده است. نتایج برای دانش آموزان بدون معلولیت ممکن است برای دانش آموزان دارای معلولیت متفاوت باشد. (Wilson & Rhodes, 2010). با این وجود، ویژگی های تکالیف موفق برای این دو نوع دانش آموزان متفاوت است به عنوان مثال، تحقیقات به طور مداوم نشان داده است که تکالیف برای دانش آموزان دارای ناتوانی های یادگیری باید مختصر و با تاکید باشد. بسیار مهم است که معلمان تکالیف درسی را برای دانش آموزان در حال یادگیری نظارت کنند (Galloway et al., 2013).

مشارکت والدین برای دانش آموزان معلول ضروری است چراکه این دانش آموزان مهارت های خود مدیریتی و مطالعه کمتری نسبت به همسالان خود و توانایی خود دارند. دانش آموزان دارای ناتوانی های یادگیری ممکن است به پاداش های دوره ای نیاز داشته باشند پس معلمان باید بلافاصله پس از تکمیل تکالیف به آنها بازخورد مثبت دهند.

توصیه های کاربردی به آموزگاران

توصیه های کاربردی به آموزگاران دبستان برای بهره برداری بهینه از تکالیف خانه به عنوان ابزار توسعه تحصیلی دانش آموزان ابتدایی:

۱. تعیین مقدار مناسب تکالیف خانه: تاکید به مقدار مناسب و معقول تکالیف خانه از اهمیت ویژه ای برخوردار است. باید تنها تعدادی تکالیف متناسب با سن و توانایی دانش آموزان داده شود تا از بیش اندازه بار نرود و انگیزه آنها حفظ شود.
۲. تنوع در تکالیف: ایجاد تنوع در تکالیف خانه اهمیت دارد. از روش های مختلف آموزشی مانند مطالعه، تمرینات عملی، نگارش، و حل مسائل استفاده کنید تا دانش آموزان با مفاهیم مختلف آشنا شوند.
۳. شفافیت و توضیحات دقیق: تکالیف خانه باید به شکل شفاف و با توضیحات دقیقی ارائه شوند تا دانش آموزان بدون ابهام فهم کنند چه چیزی از آنها خواسته شده است.
۴. ترتیب زمانی مناسب: ترتیب زمانی مناسب برای انجام تکالیف خانه بسیار اهمیت دارد. آموزگاران باید به دانش آموزان بیاموزند که چگونه تکالیف را به صورت منظم و به تقویم بندی شده انجام دهند.
۵. پشتیبانی و راهنمایی: آموزگاران باید آماده باشند تا به دانش آموزان در مواجهه با مشکلاتی که در انجام تکالیف خانه دارند، راهنمایی کنند و پشتیبانی ارائه دهند.
۶. تعامل با والدین: تعامل موثر با والدین از جمله نکات مهم است. آموزگاران باید به والدین توضیح دهند که چگونه می توانند در فرآیند انجام تکالیف خانه به کمک دانش آموزان خود باشند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۷. ارزیابی منصفانه: ارزیابی تکالیف خانه باید منصفانه و بر اساس معیارهای مشخص انجام شود. این امر به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا از انجام تکالیف خانه بهره‌ورتری داشته باشند.
 ۸. انعطاف‌پذیری: در نظر داشته باشید که همه دانش‌آموزان ممکن است نیازها و توانایی‌های مختلفی داشته باشند. انعطاف‌پذیری در ارائه تکالیف خانه به دانش‌آموزان مهم است تا به افراد با تفاوت‌های آموزشی بپذیرد.
 ۹. توجه به تفاوت‌های فردی: هر دانش‌آموز دارای تفاوت‌های فردی است، از جمله سطح توانمندی و نیازها. آموزگاران باید این تفاوت‌ها را در نظر بگیرند و تکالیف خانه را بر اساس آنها تنظیم کنند تا همه دانش‌آموزان از فرصت یادگیری بهره‌مند شوند.
 ۱۰. تشویق به خلاقیت و تفکر کاربردی: تکالیف خانه می‌توانند به دانش‌آموزان فرصتی برای تفکر خلاقانه و حل مسائل ارائه دهند. آموزگاران باید ترتیب دهند تا تکالیف، انگیزه دانش‌آموزان برای پرداختن به مسائل به صورت خودآگاه را تقویت کنند.
 ۱۱. آموزش مهارت‌های مطالعه و تحقیق: تکالیف خانه می‌توانند به فرصتی برای آموزش مهارت‌های مطالعه مؤثر و تحقیق ارتقاء یابند. آموزگاران باید این مهارت‌ها را در دانش‌آموزان تقویت کنند تا آنها به عنوان یادگیرندگان خودمختار برای تمام زندگی آماده شوند.
 ۱۲. ارائه بازخورد و توجه به بهبود: آموزگاران باید با دقت تکالیف خانه را ارزیابی کرده و بازخورد سازنده به دانش‌آموزان ارائه دهند. این بازخورد می‌تواند به دانش‌آموزان در بهبود عملکردشان کمک کند.
 ۱۳. به‌روزرسانی مداوم: تکالیف خانه و روش‌های آموزشی باید به‌روزرسانی شوند. تغییرات در نیازها و فرصت‌های آموزشی باید توسط آموزگاران در نظر گرفته شود تا تکالیف معتبر و مؤثر باقی بمانند (فتوحی بافقی و همکاران، ۱۴۰۲).
 ۱۴. توجه به سلامتی روانی: در طراحی تکالیف خانه باید به سلامتی روانی دانش‌آموزان توجه کرد. برای جلب انگیزه و تمرکز، نباید به دانش‌آموزان بیش‌اندازه فشار وارد کرد.
 ۱۵. آموزش مهارت‌های مذاکره و همکاری: تکالیف خانه می‌توانند به دانش‌آموزان مهارت‌های مذاکره و همکاری را آموزش دهند. این مهارت‌ها در زندگی اجتماعی و حرفه‌ای بسیار مهم هستند (حسینی، ۱۳۹۹).
- با اجرای این توصیه‌ها، آموزگاران می‌توانند از تکالیف خانه بهره‌وری بیشتری را در توسعه تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی داشته باشند و محیطی آموزشی مؤثر و تربیتی ایجاد کنند. همچنین، این اقدامات می‌توانند به دانش‌آموزان کمک کنند تا مهارت‌های مورد نیاز برای موفقیت در زندگی را بیاموزند و توسعه پایداری را تجربه کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

تحقیقات نشان داده‌اند که تکالیف خانه به عنوان یک ابزار آموزشی مؤثر در توسعه تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی می‌توانند نقش مهمی ایفا کنند. این تکالیف به دانش‌آموزان فرصت می‌دهند تا مهارت‌های تحصیلی خود را تمرین کنند، انضباط تحصیلی را تقویت کنند و موفقیت تحصیلی خود را ارتقاء دهند (فتوحی بافقی و همکاران، ۱۴۰۲).

علاوه بر این، تکالیف خانه می‌توانند به معلمان و والدین اطلاعات ارزشمندی را در مورد پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان ارائه دهند و ارتباط مؤثری بین مدرسه و خانه ایجاد کنند. همچنین، تکالیف خانه به عنوان یک ابزار تنوع آموزشی و تقویت مهارت‌های زندگی مانند مدیریت زمان، مذاکره، و همکاری نیز مورد تأکید قرار می‌گیرند. با این وجود، باید توجه داشت که

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

تعیین میزان مناسب تکالیف خانه و توجه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان بسیار حیاتی است. عدم رعایت این مسائل می‌تواند به نقدها و فشارهای زیادی برای دانش‌آموزان منجر شود و به جای توسعه تحصیلی، تنش‌ها را افزایش دهد.

بررسی اثربخشی تکالیف خانه در تسهیل فرایند یادگیری دانش‌آموزان ابتدایی نشان می‌دهد که استفاده از این روش می‌تواند بهبود قابل توجهی در عملکرد تحصیلی و پیشرفت دانش‌آموزان ایجاد کند. تمرین مفاهیم درسی، تقویت تمرکز، تمرین مهارت‌های تعاملی و تفکر انتقادی، بهبود مهارت‌های خواندن، نوشتن، عملیات ریاضی و نگارش از جمله مزایای این روش هستند. بر اساس مطالعات پیشین و نتایج تحقیقات در حوزه تکالیف خانه، می‌توان نتیجه گرفت که تکالیف خانه به عنوان یک روش مؤثر در تسهیل فرایند یادگیری دانش‌آموزان ابتدایی مورد استفاده قرار می‌گیرد. این روش باعث بهبود عملکرد تحصیلی، تقویت مهارت‌های تعاملی و تفکر انتقادی، بهبود تمرکز و تمرین مفاهیم درسی می‌شود.

تکالیف در اشکال و اندازه‌های مختلف وجود دارد. در حالی که بسیاری از معلمان به حالت تکالیف تکراری قدیمی پایبند هستند، من شما را تشویق می‌کنم طیفی از انواع دیگر تکالیف را امتحان کنید که می‌تواند دانش‌آموزان را درگیر کند، بحث و همکاری بیشتری را در کلاس تشویق کند و اطمینان حاصل کند که کار دشواری که دانش‌آموزان نیاز دارند کمک معلم در کلاس درس انجام می‌شود. این حداکثر پشتیبانی را برای دانش‌آموزان شما فراهم می‌کند و به پیشرفت آنها کمک می‌کند.

هر نوع تکالیف نقش خاص خود را برای یادگیری دانش‌آموزان دارد. وظیفه مهم معلمان این است که تکالیفی را انتخاب کنند که به بهترین وجه از دانش‌آموز حمایت کامل کند. این تنها به معنای حمایت از دانش‌آموزان برای امتحانات آینده نیست، بلکه به این معنی است که دانش‌آموزان تحت تکالیف خانه غرق نشده‌اند و همچنان می‌توانند زندگی متعادلی را خارج از مدرسه داشته باشند. (Wilson & Rhodes, 2010).

بر اساس مطالب مطرح شده در این پژوهش تکالیف شب برای دانش‌آموزان مانند یک تیغ دولبه است یعنی هم می‌تواند مثبت و هم منفی باشد که چگونگی بهره‌مندی از آن بستگی به عوامل محیطی از جمله معلم، والدین و امکانات موجود در دسترس دانش‌آموزان دارد و زمانی این شاخص باعث برون‌داد آموزشی و یادگیری دانش‌آموزان می‌شود که مدرسه و خانه با هم هماهنگ شوند و هدفشان از تکالیف تنبیه نباشد بلکه ایجاد انگیزه و تقویت ذهن دانش‌آموز برایشان مهم باشد و همچنین تفاوت‌های فردی و سطح علمی دانش‌آموز را در نظر بگیرند و به زمان و هزینه تکالیف نیز توجه داشته باشند تا سبب انزجار و تنفر دانش‌آموزان نشوند (Galloway et al., 2013).

در نتیجه، تکالیف خانه به عنوان یک ابزار توسعه تحصیلی در دانش‌آموزان ابتدایی اهمیت دارند، اما باید با دقت و هماهنگی اجرا شوند تا از تأثیر مثبت بر توسعه تحصیلی دانش‌آموزان بهره‌برداری کنند. آموزگاران و والدین می‌توانند با توجه به توصیه‌ها و نکات کاربردی ارائه شده در این مقاله، به بهبود فرآیند یادگیری و توسعه تحصیلی دانش‌آموزان خود کمک کنند و به آینده‌ی درخشان آنها سهمی مؤثر بیفزایند.

منابع

- حسینی، سیده بتول، (۱۳۹۹)، بررسی کارکردها و نتایج تکالیف یادگیری خارج از مدرسه دانش آموزان (مشق شب)، اولین همایش برنامه ریزی درسی و تربیت ذهن در تربیت معلم، گرگان.
- حیدری، محمد و حیدری، اسراء، ۱۴۰۱، مروری بر تکالیف شب در مدارس و نقش آن در انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، دومین کنفرانس بین المللی روانشناسی، علوم اجتماعی، علوم تربیتی و علوم انسانی.
- سعدی، نگار، (۱۳۹۹)، بررسی اثرات تکالیف در منزل برای دانش آموزان ابتدایی پایه سوم مدارس شهرستان گرگان، ششمین همایش ملی علمی پژوهشی روانشناسی و علوم تربیتی، شیروان.
- سهیلی، مهلا، (۱۳۹۶)، تاثیر تکالیف شب بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، همایش ملی آسیب شناسی نظام آموزشی کشور، تبریز.
- فتوحی بافقی، زهرا و رنجبر بافقی، محبوبه و درویشی لردی، ریحانه، (۱۴۰۲)، بررسی تاثیر مشق شب و تکالیف مهارت محور بر یادگیری دانش آموزان، اولین کنفرانس بین المللی روانشناسی، علوم اجتماعی، علوم تربیتی و فلسفه، بابل.
- Brown, C. R. (۲۰۱۸). The Impact of Nightly Assignments on Academic Performance. In S. M. Johnson (Ed.), *Proceedings of the International Conference on Education and Learning* (pp. ۶۰-۵۰). XYZ Publishers.
- Cooper, H. (1989). Synthesis of research on homework. *Educational leadership*, 47(3), 85-91.
- Cooper, H., & Valentine, J. C. (2001). Using research to answer practical questions about homework. *Educational psychologist*, 36(3), 143-153.
- Epstein, J. L., & Van Voorhis, F. L. (2001). More Than Minutes: Teachers' Roles in Designing Homework. *Educational Psychologist*, 36(3), 181-193.
- Galloway, M., Conner, J., & Pope, D. (2013). Nonacademic effects of homework in privileged, high-performing high schools. *The journal of experimental education*, 81(4), 490-510.
- Roderique, T. W., Polloway, E. A., Cumblad, C., Epstein, M. H., & Bursuck, W. D. (1994). Homework: A survey of policies in the United States. *Journal of Learning Disabilities*, 27(8), 481-487.
- Wilson, J., & Rhodes, J. (2010). Student perspectives on homework. *Education*, 131(2), 351-359.
- Xu, J. (2023). A latent profile analysis of homework time, frequency, quality, interest, and favorability: implications for homework effort, completion, and math achievement. *European Journal of Psychology of Education*, 38(2), 751-775.
- Xu, J., & Corno, L. (2022). Extending a model of homework: a multilevel analysis with Chinese middle school students. *Metacognition and Learning*, 17(2), 531-563.